
Links: [kredietobservatorium](#)

Executive summary

Aan het einde van het vierde kwartaal van 2022 bleef de kredietverlening door de ingezeten banken aan de niet-financiële ondernemingen in België relatief stabiel. Het groeipercentage op jaarbasis van de kredietverstrekking bedroeg eind december 5,9 %, net als in september. Die ontwikkeling resulteert uit een daling van de kredietverlening op middellange termijn, waarvan de groei nog steeds negatief is, en uit een lichte versnelling van de kredietverlening op korte en op lange termijn. Het groeitempo van de kredieten op korte termijn (minder dan een jaar) beliep eind december 12,5 % (tegen 12,1 % tijdens het voorgaande kwartaal), terwijl dat van de kredieten op middellange termijn (tussen één en vijf jaar) -4,6 % bedroeg (tegen -3,4 % eind september). De groei van de langlopende kredieten (meer dan vijf jaar), ten slotte, bedroeg 5,9 %, tegen 5,7 % in het voorgaande kwartaal. Tijdens het laatste kwartaal van 2022 was de nettokredietverlening positief, met kredietstromen van € 2,2 miljard tussen oktober en december, rekening houdend met de seizoenseffecten.

De rentetarieven op nieuwe bankkredieten gingen voor alle categorieën omhoog. In het vierde kwartaal van 2022 namen de tarieven op nieuwe langetermijnkredieten aan ondernemingen opnieuw aanzienlijk toe. Zo steeg de gemiddelde rente op kredieten met een looptijd van meer dan vijf jaar met 69 basispunten, tot 3,55 %. De tarieven voor de andere categorieën namen eveneens toe. De rente op kortlopende kredieten van minder dan € 1 miljoen, die gewoonlijk dezelfde tendens volgt als de geldmarktrente, bedroeg 3,57 % (+117 basispunten ten opzichte van het voorgaande kwartaal), terwijl de rente op kortlopende kredieten van meer dan € 1 miljoen eveneens met 117 basispunten opliep tot 3,52 %. De rente op kredieten met een middellange looptijd (tussen één en vijf jaar), ten slotte, steeg met 70 basispunten, tot 3,89 %.

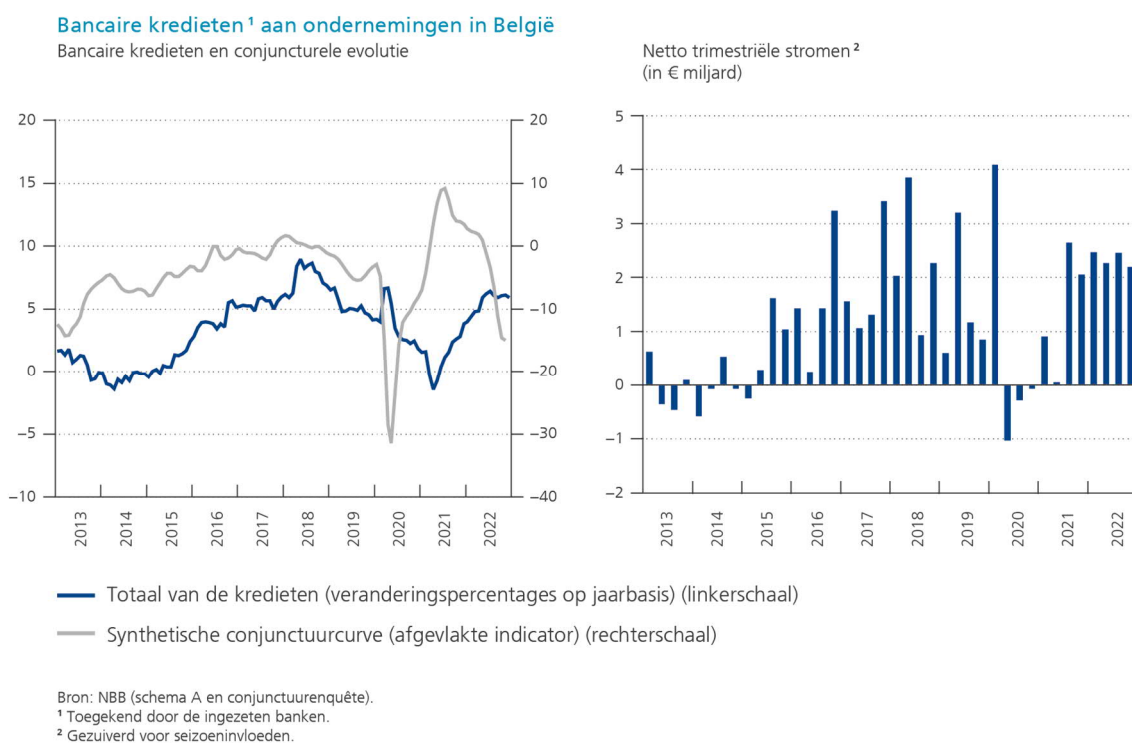
Volgens de gegevens die de vier grote Belgische banken verstrekten in het kader van de enquête van het Eurosysteem naar de bancaire kredietverlening, bleven de criteria voor kredietverlening aan ondernemingen in het vierde kwartaal van 2022 ongewijzigd, zowel voor de grote ondernemingen als voor de kmo's. De lagere risicotolerantie van de banken en minder gunstige financieringskosten en balansbeperkingen zouden echter druk hebben uitgeoefend om de kredietvoorwaarden aan te scherpen. De banken vermeldden overigens een stabilisatie van de kredietvraag in vergelijking met het derde kwartaal van het jaar. Voor het eerste kwartaal van 2023 gaan de Belgische banken ervan uit dat ze hun kredietverleningscriteria zullen handhaven en verwachten ze een ongewijzigde kredietvraag vanwege de ondernemingen, voor zowel kmo's als grote ondernemingen. De niet-financiële ondernemingen, van hun kant, schatten de kredietvoorwaarden over het algemeen niet meer slechter in dan tijdens het voorgaande kwartaal.

In het eurogebied bleef de kredietverlening aan ondernemingen tijdens het vierde kwartaal van 2022 krachtig. In december bedroeg ze 6,3 %, tegen 8,9 % in september. In alle lidstaten, behalve Luxemburg, werden positieve groeicijfers opgetekend. De banken van de landen van het Eurosysteem wezen overigens op een verscherping van hun voorwaarden voor bedrijfskredieten tijdens die periode en op een afname van de vraag naar krediet, vooral onder impuls van lagere financieringsbehoeften voor investeringen. De banken van het eurogebied verwachten in het eerste kwartaal van 2023 een nieuwe verstrakking van hun kredietverleningscriteria, in combinatie met een meer uitgesproken daling van de kredietvraag.

VERLOOP VAN DE KREDIETVERLENING AAN ONDERNEMINGEN IN HET VIERDE KWARTAAL VAN 2022

1. Kredietvolume

Aan het einde van het vierde kwartaal van 2022¹ kwam het jaar-op-jaar veranderingspercentage van de kredieten die de ingezeten banken verstrekken aan in België gevestigde ondernemingen uit op 5,9 %, net als in september. Die ontwikkeling is het gevolg van een stijging, tijdens de twaalf voorgaande maanden, van de kredietverlening op korte en lange termijn, terwijl de kredietverlening op middellange termijn daalde in vergelijking met het voorgaande kwartaal. Tussen oktober en december 2022 lag de seizoengezuiverde nettokredietverlening overigens € 2,2 miljard hoger dan de aflossingen, tegen € 2,5 miljard in het voorgaande kwartaal.

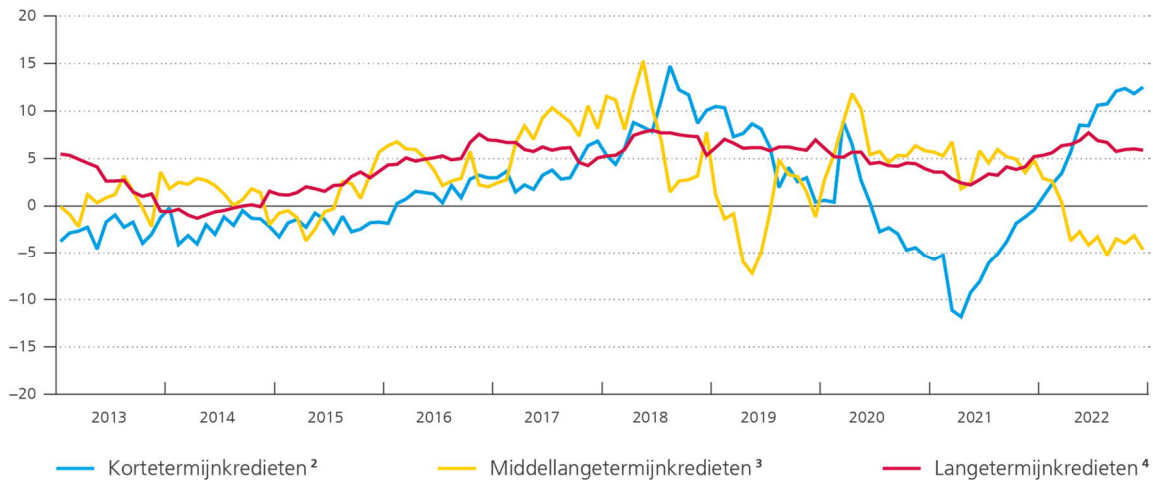

Voor de kortlopende kredieten (minder dan een jaar), kwam de jaar-op-jaar verandering in het vierde kwartaal van 2022 uit op 12,5 %, tegen 12,1 % eind september. Die van de leningen op middellange termijn (tussen één en vijf jaar) beliep -4,6 % (tegen -3,4 %). Het groeitempo van de kredieten op lange termijn (meer dan vijf jaar), ten slotte, bedroeg 5,9 % (tegen 5,7 % in het voorgaande kwartaal).

¹ De gegevens met betrekking tot het verloop van de kredietverlening door ingezeten banken aan niet-financiële vennootschappen in België worden nu opgesteld volgens de methodologie van het ESR 2010. Deze wijziging heeft geleid tot veranderingen in de kredietgegevens en tot een breuk in de gegevensreeks over de tussen november en december 2014 uitstaande bedragen.

Bancaire kredieten ¹ aan ondernemingen in België

(veranderingspercentages op jaarbasis)
Opsplitsing naar looptijd van het krediet

Bron: NBB (schema A).

¹ Toegestaan door de ingezeten banken.

² Voor ten hoogste een jaar.

³ Voor meer dan een jaar en ten hoogste vijf jaar.

⁴ Voor meer dan vijf jaar.

Voor hun financiering kunnen de Belgische ondernemingen ook een beroep doen op buitenlandse banken². De kredietstromen vanuit de niet-ingezeten banken kunnen worden geanalyseerd aan de hand van de financiële rekeningen die de Bank opstelt op basis van de statistieken van de betalingsbalans³ ⁴. Ten opzichte van eind september 2021 was de kredietverlening door de buitenlandse banken aan het einde van het derde kwartaal van 2022 over het geheel genomen gestegen. Over twaalf maanden beleefden de nettotransacties door de banken van het eurogebied (ongerekend België) € 9,9 miljard (voor een eind september uitstaand totaalbedrag van € 22,7 miljard). De nettostromen van de door de andere buitenlandse banken verstrekte kredieten waren tijdens dezelfde periode daarentegen negatief, ten belope van € 3,7 miljard (voor een uitstaand bedrag van € 13,6 miljard). Hierdoor beliep het jaar-op-jaar veranderingspercentage van de bancaire kredietverlening, waarbij rekening wordt gehouden met alle (door binnen- en buitenlandse banken) aan Belgische ondernemingen verstrekte bankkredieten, 9,0 % in het derde kwartaal van 2022, tegen 6,9 % in het voorgaande kwartaal.

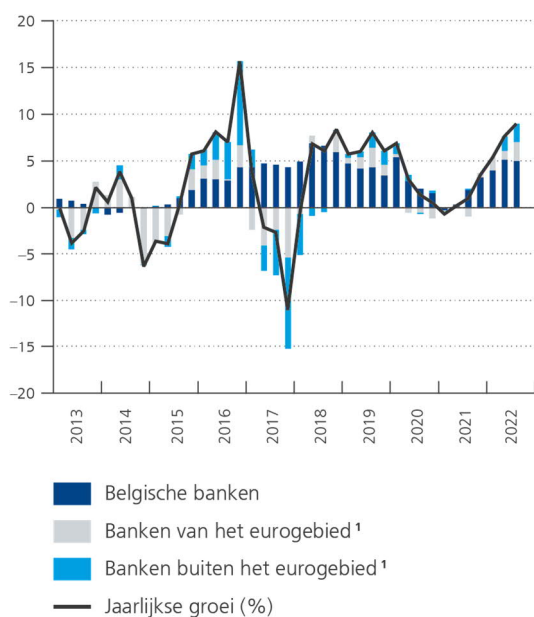
In het eurogebied bleef de kredietverlening aan de ondernemingen op jaarbasis dynamisch, hoewel ze terugliep ten opzichte van de voorgaande periode. In het vierde kwartaal van 2022 bedroeg het jaar-op-jaar veranderingspercentage 6,3 %, tegen 8,9 % aan het einde van het voorgaande kwartaal. In alle lidstaten (behalve Luxemburg) werden positieve groeicijfers opgetekend. De kredietverstrekking was vooral hoog in Griekenland (12,0 %) Duitsland (10,7 %), Oostenrijk (9,1 %) en Frankrijk (8,1 %).

² Het begrip buitenlandse (of niet-ingezeten) bank berust op het concept van territorialiteit. Dochterondernemingen en bijkantoren van buitenlandse banken die beschikken over een vestiging in België, worden beschouwd als ingezeten banken. De kredietverlening door buitenlandse banken omvat dus alleen de kredietverstrekking door in het buitenland gevestigde instellingen.

³ In september 2017 werd de methodologie van de betalingsbalans voor de berekening van de internationale investeringspositie (IIP) gewijzigd. Terwijl vroeger inzake de kredietverlening uitsluitend de gegevens uit de bij de ondernemingen gevoerde enquêtes (gegevens over de 'overige investeringen' verzameld met die over de 'buitenlandse directe investeringen') werden gebruikt, zijn het nu de gegevens van de BIB die als basis dienen. Het betreft het aggregaat van de door buitenlandse banken aan hun centrale bank gerapporteerde cijfers, waarin de aan Belgische ingezetenen verstrekte leningen worden vermeld. Die bron is vollediger en leidt tot een opwaartse herziening van de buitenlandse bankkredieten aan niet-financiële ondernemingen. De cijfers werden vanaf 2014 aangepast op basis van die nieuwe methodologie.

⁴ Deze gegevens zijn later beschikbaar dan die over de kredietverlening door de ingezeten banken. Ze bestrijken momenteel een periode tot het derde kwartaal van 2022.

Bancaire kredieten aan ondernemingen in België: geografische opsplitsing van de verstrekkers
(bijdrage aan de jaarlijkse groei; procentpunten, tenzij anders vermeld)

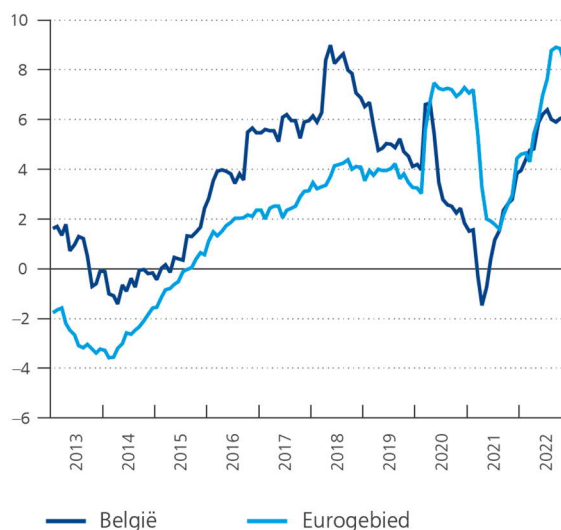

Bron: NBB (financiële rekeningen en schema A).

¹ In 2017 werd een methodologische wijziging ingevoerd voor de verzameling van gegevens over de kredietverlening door buitenlandse banken aan ingezeten ondernemingen. Die verandering werd toegepast op de gegevens vanaf 2014. Dit resulteerde in een reeksbreuk tussen het laatste kwartaal van 2013 en het eerste kwartaal van 2014.

Bancaire kredieten aan niet-financiële ondernemingen ¹

(veranderingspercentages op jaarbasis)

Bronnen: ECB, NBB.

¹ Toegestaan door ingezeten banken, inclusief geëffectieerde kredieten.

De statistieken van de Centrale voor kredieten aan ondernemingen, die zowel betrekking hebben op de toegestane kredietlijnen als op de opgenomen kredieten bij de ingezeten banken, geven een beeld van het verloop van het krediet, niet alleen op basis van de grootte⁵ van de kredietnemende ondernemingen, maar ook van hun bedrijfstak en het gewest waar hun maatschappelijke zetel is gevestigd.

De NBB analyseert momenteel de mogelijkheid om een nieuw systeem uit te werken voor de berekening van statistieken over de kredieten aan ondernemingen, uitgesplitst volgens de grootte van de bedrijven, hun activiteit en het gewest waar ze deze uitoefenen, op basis van de gedetailleerde gegevens van het Register van kredieten aan ondernemingen (RKO). Die statistieken zouden die van de Centrale voor kredieten aan ondernemingen vervangen, die niet meer wordt aangevuld en waarvan

⁵ Sinds eind 2016 is de classificatie van de Kredietcentrale aangepast aan de grootte van de ondernemingen om in overeenstemming te zijn met de Europese Richtlijn 2013/34/EU, die tot doel heeft de aan de ondernemingen gevraagde financiële gegevens te harmoniseren, en de formaliteiten voor de zeer kleine ondernemingen te verlichten. De omzetting van die richtlijn impliceerde met name de toevoeging van een nieuwe categorie van ondernemingsgrootte, namelijk die van de micro-ondernemingen. Het gaat om ondernemingen die noch een moederonderneming noch een dochteronderneming zijn en niet meer dan een van de volgende criteria overschrijden: 10 VTE werknemers, een jaaromzet van € 700 000 en een balanstotaal van € 350 000. De reeks van de micro-ondernemingen wordt in deze toelichting voortaan toegevoegd aan die van de kleine, middelgrote en grote ondernemingen. De richtlijn heeft overigens ook een impact gehad op de drempels die de grootte van de andere ondernemingen bepalen. Zo worden als klein beschouwd de ondernemingen die een verkort model van jaarrekening hebben neergelegd en die niet meer dan een van de volgende drempels overschrijden: een personeelsbestand van 50 VTE, een omzet van € 9 000 000 en een balanstotaal van € 4 500 000. De ondernemingen die een volledig model van jaarrekening hebben neergelegd, worden beschouwd als middelgrote ondernemingen indien ze niet meer dan een van diezelfde drempels overschrijden, of als grote ondernemingen indien ze er minstens twee overschrijden of beursgenoteerd zijn. Ten slotte worden ook ondernemingen met een omzet van € 45 000 000 of meer gedurende twee opeenvolgende boekjaren, of met een omzet van € 100 000 000 of meer gedurende één boekjaar als grote ondernemingen beschouwd, of ook, in het geval van ondernemingen zonder omzet zoals holdings, die met een balanstotaal van € 200 000 000 of meer.

de reeksen eindigen in november 2021. Momenteel worden de haalbaarheid en gegevenskwaliteit geanalyseerd. In de tussentijd zal er geen tussentijdse raming beschikbaar zijn.

2. Rentetarieven

De rentetarieven die de Belgische banken en de banken van het eurogebied op de nieuwe bedrijfskredieten toepassen, zijn een van de voornaamste determinanten van de kredietkosten voor de niet-financiële vennootschappen. Ze worden verzameld via de MIR-enquête (zie https://www.nbb.be/doc/dq/mir/nl/data/mir_statmir.htm).

In het vierde kwartaal van 2022 trok de ECB haar beleidsrente tweemaal op: met 75 basispunten op 2 november en met 50 basispunten op 21 december. Tot slot verhoogde ze die rente nogmaals met 50 basispunten in het eerste kwartaal van 2023, op 8 februari. Bijgevolg bedraagt de centrale beleidsrente sindsdien 3,00 %, terwijl de rente op de marginale beleningsfaciliteit werd vastgesteld op 3,25 %. Ten slotte werd de rente op de depositofaciliteit vastgelegd op 2,50 %. Als gevolg van deze opeenvolgende verhogingen zijn de korte referentietarieven op de geldmarkt gestegen ten opzichte van het derde kwartaal van 2022. De driemaands OIS-rente⁶ kwam eind 2022 uit op 2,33 % (tegen 1,32 % eind september). Ook de langetermijnrentes zijn gestegen tussen het begin en het einde van het kwartaal. Het rendement op Belgische vijfjaars overheidsobligaties steeg met 52 basispunten tot 2,75 % eind 2022 (tegen 2,23 % eind september). Voor de overheidsleningen op tien jaar bedroeg dat rendement eind december 3,08 %, tegen 2,59 % aan het einde van het voorgaande kwartaal.

De rentetarieven op nieuwe bankkredieten in België namen over het algemeen toe tussen oktober en december. De rente op kortlopende kredieten (met een variabele rente en een looptijd van minder dan een jaar) met een waarde van minder dan € 1 miljoen beliep 3,57 % (+117 basispunten ten opzichte van eind september). De rente op kortlopende leningen van meer dan € 1 miljoen beliep 3,52 % (eveneens +117 basispunten), terwijl de kosten voor kredieten op middellange termijn (met een rentevaste periode van één tot vijf jaar en een leenbedrag van minder dan € 1 miljoen) tussen eind september en eind december 2022 met 70 basispunten opliepen, tot 3,89 %. Het tarief voor langlopende leningen (met een rentevaste periode van meer dan vijf jaar en een bedrag van minder dan € 1 miljoen), ten slotte, nam in het vierde kwartaal met 69 basispunten toe, tot 3,55 %. De indicatieve marge van de banken op de nieuwe kredieten (benaderd aan de hand van de verschillen tussen de rente op kredieten aan ondernemingen en de OIS-rente⁷ op respectievelijk één, drie of zeven jaar) verruimde in vergelijking met het einde van het derde kwartaal voor alle looptijden van de kredieten. Die marge werd voor de middellange en de lange termijn geraamd op respectievelijk 109 en 94 basispunten in december (tegen 86 en 46 in september). De geraamde marge voor de leningen op korte termijn⁸ beliep 63 basispunten (+39 basispunten).

In het eurogebied is de rente op de nieuwe bankkredieten in alle categorieën gestegen. Het tarief voor kortlopende leningen met een waarde van minder dan € 1 miljoen liep met 119 basispunten op tot 3,69 %. Het tarief op kortlopende kredieten met een waarde van meer dan € 1 miljoen steeg met 104 basispunten tot 3,36 %, terwijl het banktarief voor kredieten op lange termijn met een waarde van minder dan € 1 miljoen op 3,20 % uitkwam (+75 basispunten).

---

⁶ Rente op de daggeldrenteswaps (overnight indexed swap – OIS). Het gaat om de rente op de leningen aan banken met een zeer gunstige rating (*prime banks*).

⁷ De rente op kortlopende bankkredieten werd vergeleken met de eenjaars OIS, de kredieten op middellange termijn met de driejaars OIS en de langlopende kredieten met de zevenjaars OIS.

⁸ De indicatieve marge op de kortetermijnkredieten is een gewogen gemiddelde van de marges op de kortetermijnkredieten van meer en minder dan € 1 miljoen. De weging wordt berekend op basis van een afgevlakt gemiddelde over twaalf maanden van de brutokredietstromen (MIR-gegevens).

Rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkten, tarieven op bankkredieten en marges

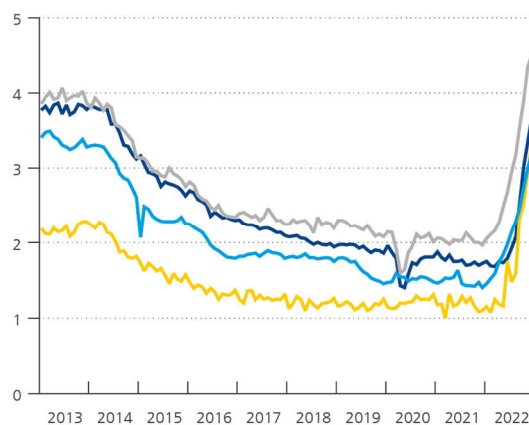
(in %)

Rente op de geld- en kapitaalmarkten

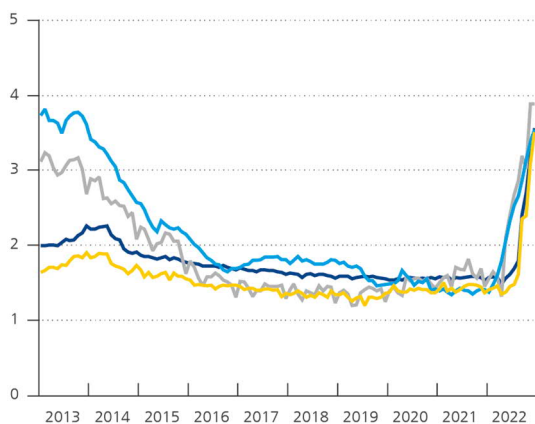
— Vijfjaars OLO's
— Leidinggevende basisrente van de ECB
— Driemaands OIS

Rente op nieuwe kredieten aan ondernemingen
Eurogebied

— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, < € 1 mln.
— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, > € 1 mln.
— Kredieten met vaste rente 1-5 jaar, < € 1 mln.
— Kredieten met vaste rente > 5 jaar, < € 1 mln.

Rente op nieuwe kredieten aan ondernemingen
België

— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, < € 1 mln.
— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, > € 1 mln.
— Kredieten met vaste rente 1-5 jaar, < € 1 mln.
— Kredieten met vaste rente > 5 jaar, < € 1 mln.

Bancaire marges
België

— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, < € 1 mln.¹
— Kredieten met variabele rente < 1 jaar, > € 1 mln.¹
— Kredieten met vaste rente 1-5 jaar, < € 1 mln.²
— Kredieten met vaste rente > 5 jaar, < € 1 mln.³

Bronnen: ECB, Refinitiv, NBB (MIR-enquête).

¹ Ten opzichte van de OIS op 1 jaar.

² Ten opzichte van de OIS op 3 jaar.

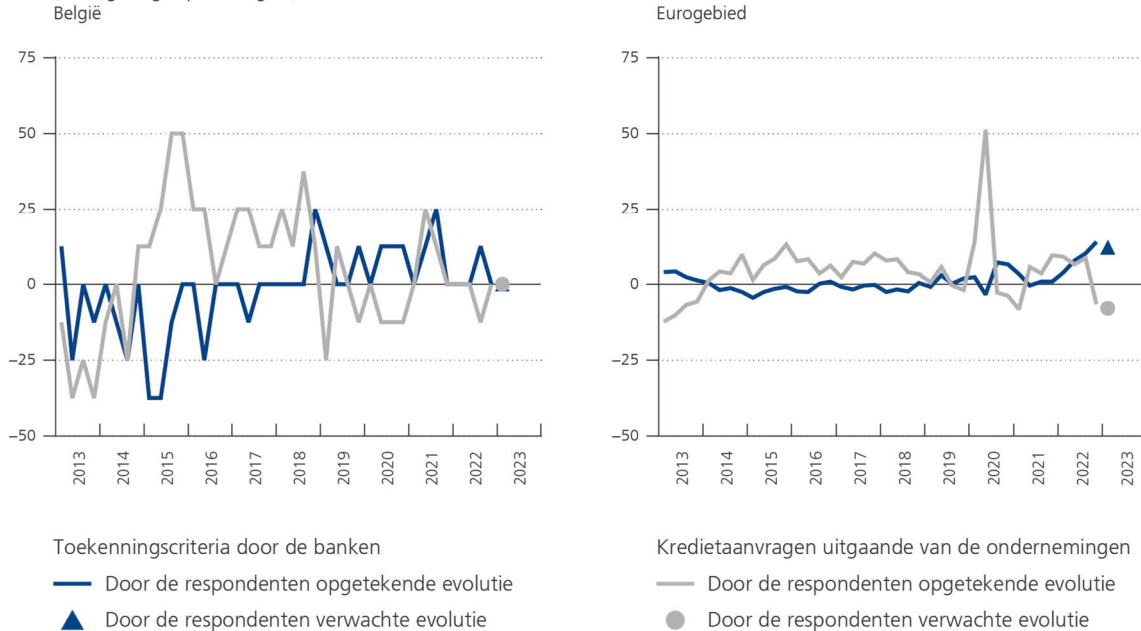
³ Ten opzichte van de OIS op 7 jaar.

3. Enquêtes naar de kredietvoorwaarden

De enquête van het Eurosysteem naar de bancaire kredietverlening (zie http://www.nbb.be/doc/DQ/BLS/nl/BLS_home.htm) verschaft kwalitatieve informatie over het verloop van de toekenningsvoorwaarden van en de vraag naar bankkredieten, alsook over de factoren die aan deze ontwikkelingen ten grondslag liggen.

Kredietstandaarden van en vraag naar bedrijfskredieten: globale beoordeling door de banken

(netto gewogen percentages¹)

Bronnen: ECB, NBB (enquête van het Eurosysteem naar de bancaire kredietverlening).

¹ Een positief (negatief) percentage komt overeen met een verstrakking (versoepeling) van de kredietvoorwaarden of met een toename (afname) van de kredietvraag.

In het vierde kwartaal van 2022 wijzen de antwoorden van de vier Belgische grootbanken die bij deze enquête worden ondervraagd op een handhaving van hun kredietvoorwaarden voor de ondernemingen, zowel voor grote bedrijven als voor kmo's.

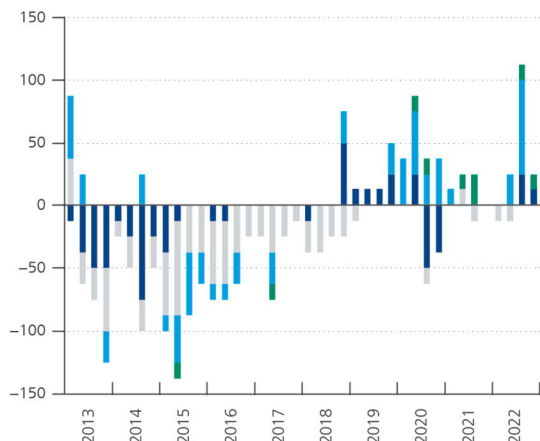
Voor het eurogebied maakten de banken over het algemeen gewag van strakkere kredietvoorwaarden dan in het voorgaande kwartaal. De banken van de grote landen (Italië, Spanje, Duitsland, Frankrijk) hebben allemaal, in verschillende mate, hun toekenningscriteria voor kredieten aangescherpt. In Nederland bleven ze ongewijzigd, net als in België.

In België zorgden de verslechtering van de financieringskosten en de balansbeperkingen, alsook de lagere risicotolerantie voor een aanscherping van de kredietvoorwaarden.

Kredietvoorwaarden van bedrijfskredieten in België : voornaamste verklarende factoren en aangewende toekenningscriteria

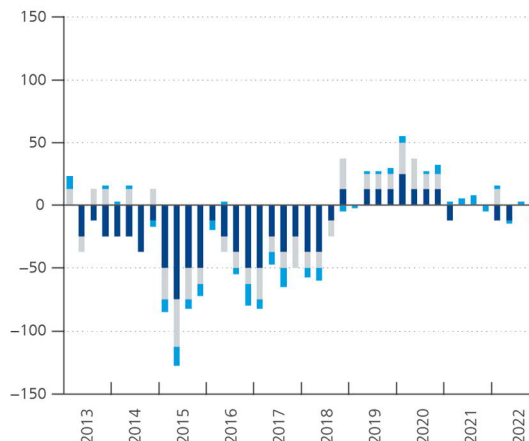
(netto gewogen percentages¹)

Voornaamste verklarende factoren

- Financieringskosten en balansbeperkingen
- Concurrentiedruk
- Risicoperceptie
- Risicotolerantie

Voornaamste toekenningscriteria

- Marges op de standaardkredieten
- Marges op de meest risicovolle kredieten
- Andere toekenningscriteria (gemiddelde)

Bronnen: ECB, NBB (enquête van het Eurosysteem naar de bancaire kredietverlening).

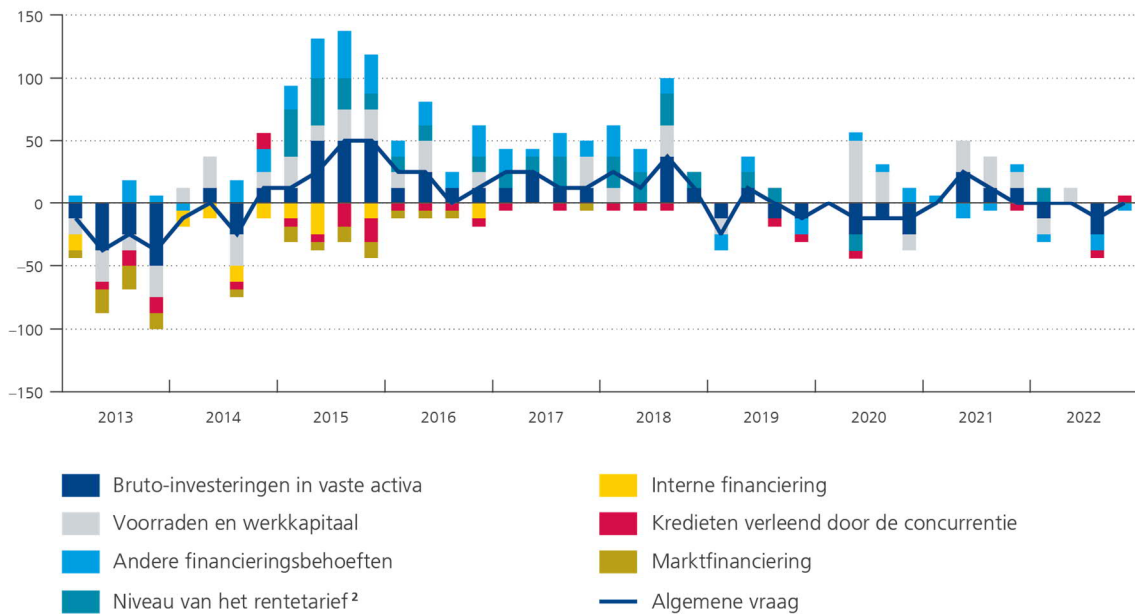
¹ Een positief (negatief) percentage komt overeen met een factor die heeft bijgedragen tot een verstrakking (versoepeling) van de kredietvoorwaarden of met een criterium waarin die verstrakking (versoepeling) tot uiting is gekomen.

Deze effecten kwamen in het vierde kwartaal van 2022 tot uiting in strengere eisen met betrekking tot de gevraagde waarborgen en in een verstrakking van de clausules in verband met de kredietovereenkomsten. De andere determinanten bleven ongewijzigd. Bovendien hebben de banken hun marges verruimd, zowel op de standaardkredieten als op de meest risicovolle kredieten. Over het algemeen verwachten de Belgische banken voor het eerste kwartaal van 2023 dat ze hun kredietverleningscriteria zullen handhaven, terwijl die van het eurogebied rekening houden met een nieuwe aanscherping, die zowel de grote ondernemingen als de kmo's zou treffen.

De banken in België vermeldden overigens een stabilisatie van de kredietvraag in het vierde kwartaal van 2022. Evenzo verwachten de kredietinstellingen voor het eerste kwartaal van 2023 een onveranderde kredietvraag ten opzichte van het voorgaande kwartaal.

Vraag naar bedrijfskredieten in België: voornaamste verklarende factoren (netto gewogen percentages¹)

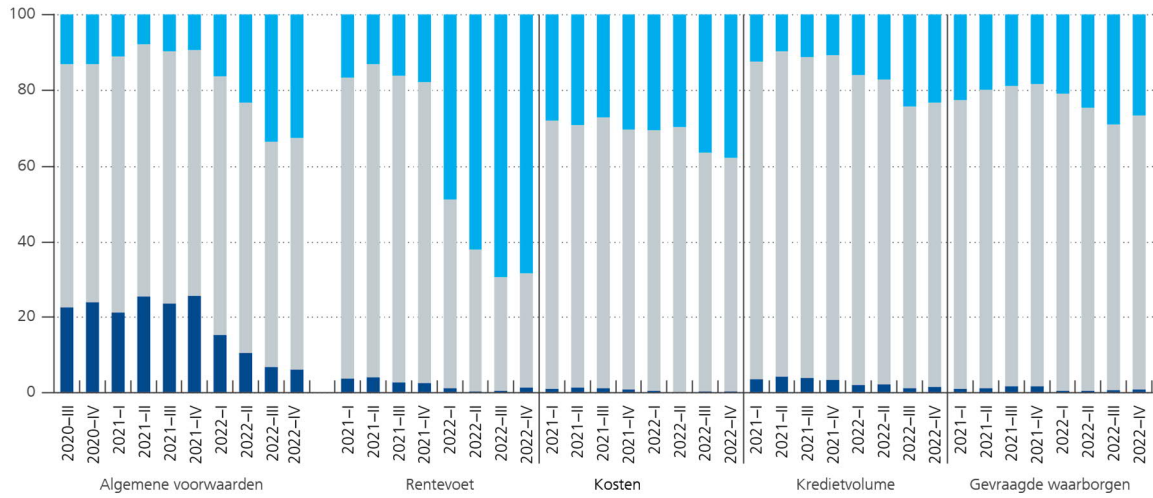
Bronnen: ECB, NBB (enquête van het Eurosysteem naar de bancaire kredietverlening).

¹ Een positief (negatief) percentage komt overeen met een factor die heeft bijgedragen tot een toename (een afname) van de vraag naar kredieten.

² Deze factor werd aan de enquête toegevoegd in het eerste kwartaal van 2015.

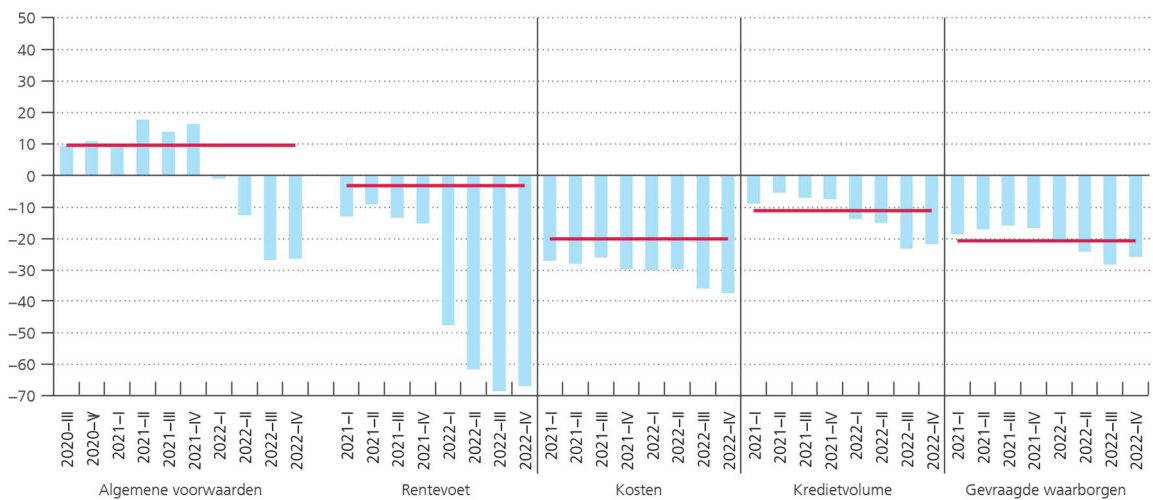
De banken van het eurogebied meldden daarentegen een daling van de vraag naar kredieten in het vierde kwartaal van 2022. Terwijl de normalisatie van het monetair beleid wordt voortgezet, maakten de banken gewag van een aanzienlijke negatieve bijdrage van het algemene rentepeil aan de kredietvraag van de ondernemingen. Bovendien hebben ook de lagere financieringsbehoeften voor investeringen in vaste activa opnieuw die vraag gedrukt. De kredietinstellingen uit het eurogebied verwachten voor het eerste kwartaal van 2023 een verdere daling van de vraag naar krediet, die de langlopende kredieten zou betreffen.

Beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen: Algemene resultaten

Op het moment van de enquête waren de voorwaarden:

Gedurende het kwartaal vóór de enquête is de specifieke voorwaarde:

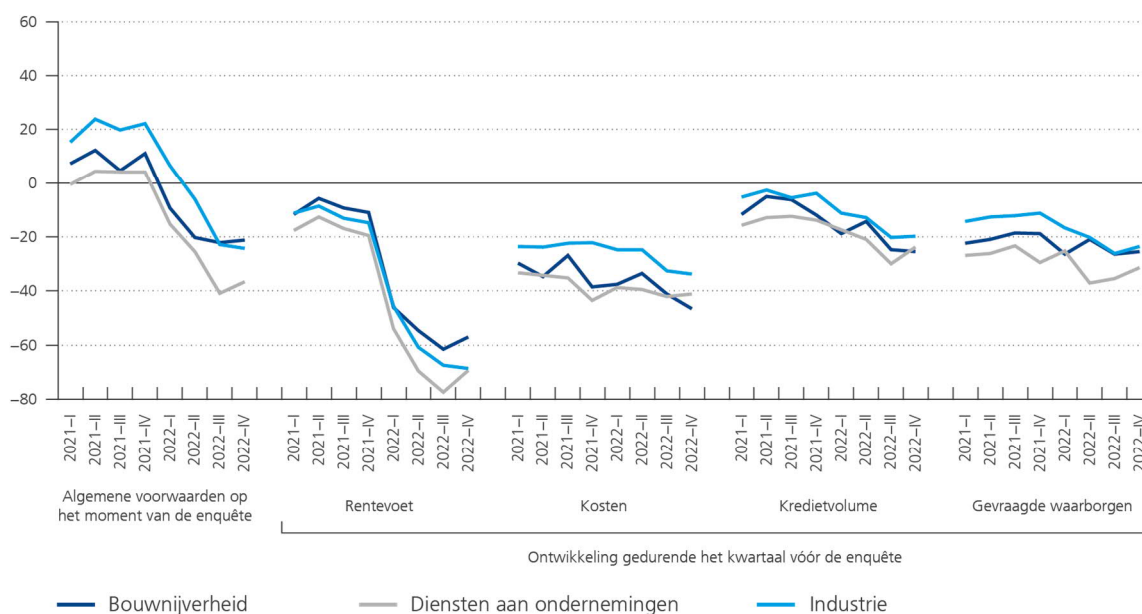
Bron: NBB (trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden).

¹ Saldo van de antwoordpercentages gunstig/verbeterd (+) en ongunstig/verslechterd (-).

Uit de enquête die de Bank⁹ in januari 2023 organiseerde, blijkt dat de perceptie van de bedrijfsleiders over de algemene toekenningsvoorwaarden voor bankkrediet stabiel bleef ten opzichte van september. Van de ondernemingen uit de verwerkende nijverheid, de bouwnijverheid en de diensten aan ondernemingen beschouwde 6,0 % de toekenningsvoorwaarden voor nieuwe bankkredieten als gunstig, terwijl 32,4 % ze ongunstig achtte. In totaal kwam het nettosaldo van de antwoorden van de bedrijfsleiders op -26,4 % uit, tegen -26,7 % in het voorgaande kwartaal.

De tevredenheid met de kredietvoorwaarden op het ogenblik van de enquête veranderde weinig in de bouwnijverheid en de industrie, terwijl ze iets minder negatief was in de diensten aan ondernemingen. De algemene tevredenheid over het renteverloop gedurende het vierde kwartaal van 2022, gemeten aan de hand van het saldo van de positieve en negatieve beoordelingen, verslechterde niet meer ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Ze beliep -66,9 %, tegen -68,6 % in oktober. Bijgevolg beschouwde slechts minder dan een derde van de bedrijfsleiders (30,6 %) de rentedynamiek als neutraal. In verband met de niet-monetaire kredietverleningscriteria maakten de bedrijfsleiders over het algemeen gewag van een stabilisatie ten opzichte van het voorgaande kwartaal van de voorwaarden voor het kredietvolume, de extra kosten en de gevraagde waarborgen. Tot slot wijzen de resultaten van de enquête voor het vierde kwartaal van 2022 erop dat de antwoordsaldi van de bedrijfsleiders voor alle onderzochte variabelen onder het historische gemiddelde liggen.

Beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen:
Opsplitsing naar bedrijfstak
(nettopercentages¹)

Bron: NBB (trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden).
¹ Saldi van de antwoordpercentages gunstig/verbeterd (+) en ongunstig/verslechterd (-).

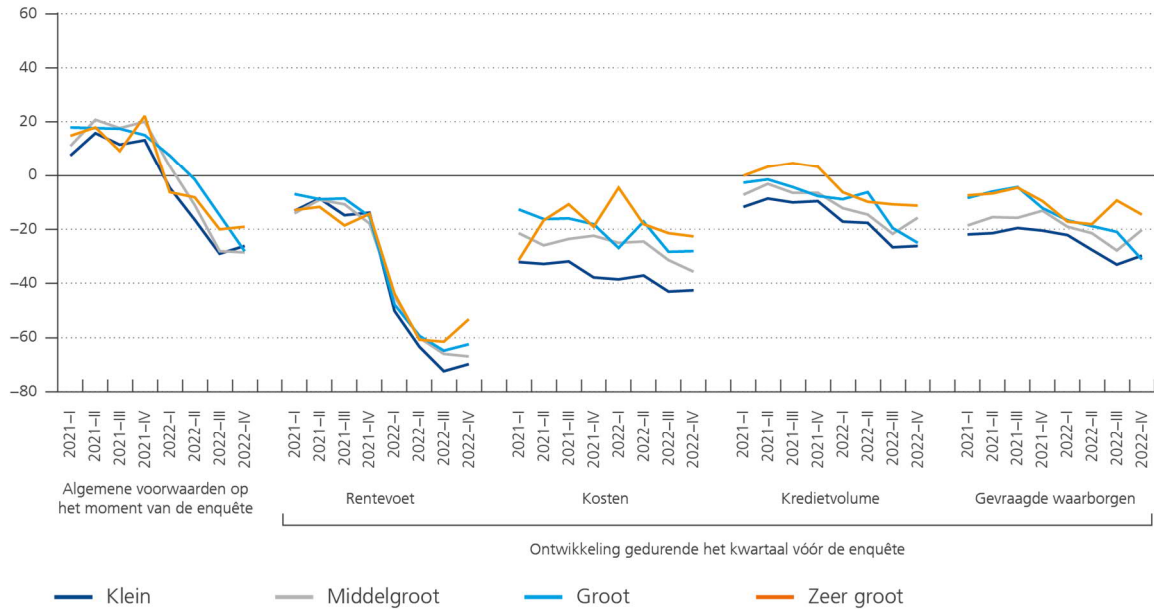
In de meest recente enquête bleef de tevredenheid over de kredietvoorwaarden al met al onveranderd voor alle ondernemingscategorieën, behalve de grote ondernemingen, waarvoor de tevredenheid achteruitging. In januari 2023 beliep het saldo van de beoordelingen van de

⁹ In deze enquête wordt de ondernemingen verzocht twee vragen te beantwoorden. De eerste vraag betreft de kredietvoorwaarden op het ogenblik van de enquête ('Lijken de voorwaarden om bij de banken krediet op te nemen u momenteel gunstig, neutraal of ongunstig?'). In deze toelichting worden de antwoorden op die vraag behandeld onder de titel 'Algemene voorwaarden'. De tweede vraag gaat over de ontwikkelingen die tijdens het kwartaal vóór de enquête werden vastgesteld (verbetering, stabilisatie of verslechtering van de voorwaarden); de antwoorden worden uitgesplitst volgens specifieke criteria (rentetarieven, andere bankkosten, kredietvolume, gevraagde waarborgen). De antwoorden op die vraag worden criterium per criterium toegelicht.

kredietvoorwaarden -26,2% voor de kleine ondernemingen, -28,6% voor de middelgrote ondernemingen, -28,1% voor de grote ondernemingen en -19,0% voor de zeer grote ondernemingen.

**Beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen:
Opsplitsing naar grootte van de onderneming¹**

(nettoprocentages²)

Bron: NBB (trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden).

¹ Klein = 1-49 werknemers; middelgroot = 50-249 werknemers; groot = 250-499 werknemers; zeer groot = 500 werknemers of meer.

² Saldi van de antwoordpercentages gunstig/verbeterd (+) en ongunstig/verslechterd (-).